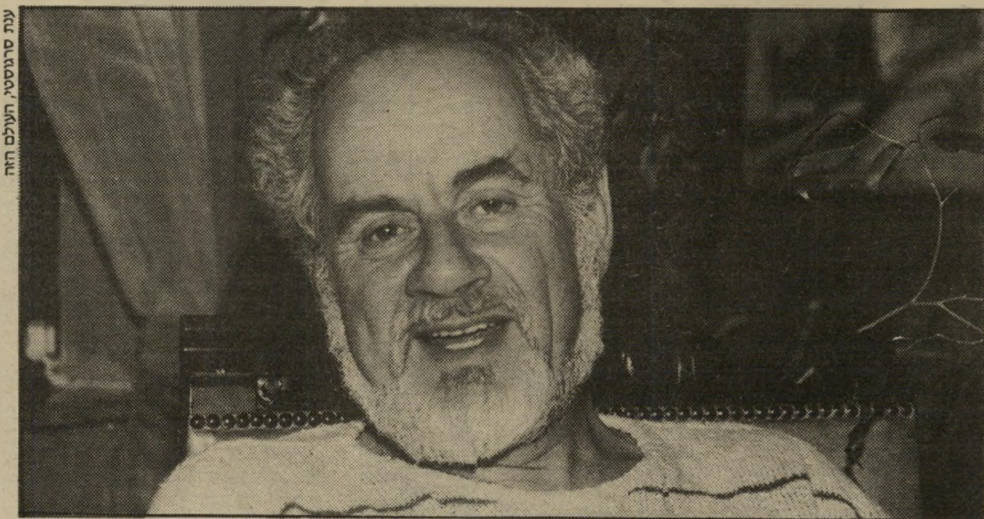

עורך־הדין שרגא בירן, האיש שמאחורי הסכם־טאבה, מספר על דרך ניהול המשא־ והמתן, מגיב בכעס על הצהרות גידעון פת ועל האווירה בארץ, הטוענת שפכושדו רצה רק להרויח. בירן טוען באוזני ענת סר גוסטי שפכושדו הפסיד כדי לבנות משהו חיובי לעתיד

יירות, הצליחו להקפיץ אותו ממ־ קומו. הסכומים של עשרות מיליוני הדולרים - שווי מלון סונסטרה בטאבה - שהועלו במהלך החו־

ענת סר גוסטי, תעלים הוא

ב מהלך הראיון קם שרגא בירן עשרות פעמים מכיסאו. לעי־ תים היה זה כדי לענות לסלפון, לעיתים כדי להחליף תקליט בקו־ מפקט, ובדרך־כלל מתוך מה שנר־

„ההעברה הזתה, צריכה להיעשה באופן פורמלי בן שתי המדינות“

„הכסף הופך לזהור, אם זה אמצעי לשיחוקי בעולה“

„לא מורידים דגל בלילה!“

דשים האחרונים, ושהיו אמורים לזרום לכיסו של פפושדו, העלו לא־אחת את חמתם של ישראלים רבים. חלק מאזרחי מדינת־ישראל לא הבינו מדוע נציגים רשמיים של ממשלת־ישראל ומדינת־ישראל צריכים לנהל משאומתן, כדי שאיש פרטי יזכה ברווח גדול יותר. רבים אמרו שכל העניין מקורו בתרגיל מתוחכם ומתוכנן, שנעשה בזמן כהונתו של מנחם בגין כראש־ ממשלה, ושאינו שום סיבה שב־ עיקבות התרגיל הזה יזכה פפושדו ברווח כה גדול. מה גם שהיה ידוע מראש שהשטח הוא בעייתי, וש־ שאלת הריבונות עליו אינה מוח־ לתת.

במסך שנים אחדות, ואחר־כך נפ־ רדו. עד היום יש לבירן הרבה דב־ רים טובים לומר על תמיר המנוח. הוא איש־יחה נעים, אינו מרים את קולו, מנסח את דבריו בבהירות ומסרב בכל תוקף לדבר על דברים שיש להם איזושהי נגיעה אישית. אין הוא מוכן לדבר על עברו, ולא על אובדן אשתו. בירן נקשר לטאבה כבר מן ההתחלה, כאשר נחתמו החוזים הראשונים להקמת מלון סונסטרה.

בירן דוחה טענות אלה מכל וכל. הוא מאמין בכנות המטרה הנעלה של קיום ההסדרים בטאבה, כ־ מודל ממעלה ראשונה להסדר־ שלום בריא בין ישראל למצריים. הוא בטוח שפפושדו היה מוכן לו־ תר על רווח גדול יותר, כדי לבנות משהו חיובי לעתיד. וכשהוא מס־ ביר את הדברים האלה, עיניו בור־ קות והוא מתמלא ברוח חזון ר־ תיקווה. קשה שלא להאמין לו, גם כשיודעים שחשבון־ההבנק שלו בור־ דאי תמח בעיקבות העיסקה המור־ צלחת.

ביום עם המצרים שניהלו את המ־ שאיהמתן ועם האמריקאים, ש־ היו שם על תקן של משקיפים, דוחפים, מפקחים ופטרוניים. קשה לשמוע ממנו דברים ספציפיים על דרך ניהול המשאומתן, שכל־כך הרבה גורמים - כספיים, כלכליים, תיירותיים, פוליטיים, פסיכולו־ גיים ובינלאומיים - היו מעורבים בו. הוא אינו נכנס להשמעות אי־ שיות, וגם לא לסיפורי־הווי. רק דבריו של גידעון פת, שר־הת

מאז ליווה את הדיונים, חילוקי־ הדיעות, הסיכסוכים, הפוליטיקות וההסדרים שנעשו במהלך השנים בין ישראל למצריים, בין אלי (פפו) פפושדו לבין שאר הגורמים הנוגעים בדבר. דיונים שנמשכו שנים, ושהגיעו לסייומם ביום הרביעי האחרון, כא־ שר הורד בחשכת־לילה דגל־יש־ ראל, והריבונות הועברה באופן רי־ שמי לממשלת מצריים. הוא קשר, לדבריו, קשרים טר־

מעל השולחן הגדול בפנינת־ האוכל תלוי ציור ענק של המרו־ פסור ושונה בירן, רעייתו של שר־ גא, שנפטרה לפני יותר מחודש מ־ מחלת־הסרטן. הפרופסור בירן הי־ תה ראש־המחלקה האונקולוגית של בית־החולים הדסה בירושלים, והיתה רופאה יוצאת־דופן ביחסיה לחוליה. רבים היו עולים אליה לרגל, כדי לשאוב עידוד ותיקווה ממאגריה הבלתי־נדלים.

● רבים שואלים את עצמם מדוע ממשלת־ישראל היתה צריכה לנהל את המשא ומתן בשביל אלי פפושדו. כי אחרת הממשלה היתה צריכה לשלם. אם אתה מפנה ססה, אתה חייב בתשלום עבור הנכסים שנמצאים בו, ולא משנה אם זה לפי חוק ספונטני, או לפי החוק הכללי. המדינה אחראית לחיים ולרכוש של האזרחים שלה בתחום הריבונות שלה, ואם היא מור־ תרת על הריבונות, היא חייבת לפצות את אזרחיה.

ברור שהם לא היו מקבלים 80 מיליון דולר. המלון נפתח ב־1982, אחרי שהסכמי־השלום כבר היו חתומים, כשהנסגרה כבר בוצעה בחלקה. והעובדה היא שהם הקימו את התברה כתברת־חוקץ.

זוהי תמוה וגם מוזר

מטבע הדברים מהווים דבריו של שרגא בירן רק צד אחד של המטבע הקרוייה טאבה. מטבע הדב־ רים בירן, כעורך־דינו של אלי פפושדו, הוא אינ־ טרסנט בשאלות השנויות במחלוקת.

לא קרה ביחסי ישראל־ארצות־ערב שהרעבר שטח קרקע מתוך הסכמה, ושזה מצורף להסדרים כפועל של פיצויים והמשך שיתוף־פעולה לעתיד. דבר נוסף: איפה עוד היה מיקרה של ויתור או נסיגה בהסכמה, כשהצד היש־ ראלי ממשך להיות גורם בהחזקת הנכס? מדוע שלא לראות כזה אקט של שיתוף־פעולה בין מדינות?

בית־מישפט? כן. אבל אני חושב שגם הממשלה וגם הם לא רוצים להגיע למשפט, מכיוון שברור לכולם שבמישפט תיפתח תיבת־פנדורה, ויהיה ספק רב בתוס־הלב שלהם. כל משבר־טאבה נוצר בגלל המלון, אחרת הסיכסוך הזה היה נגמר בשקט, כמו שהסתיימו בשקט סיכסוכים על 14 נקודות־גבול אחרות.

עצם העובדה שהם נדרשים לאישור של ועדת־הכספים מעיד שהדבר חריג, ולא עליפי חוק. למה האוצר נוטה לתת להם הקלות במס?

זקן לבן קטן מעטר את פניו של בירן, זקן שהוא הסימן החיצוני בלבד לאבלו על מות אשתו. הוא יליד־רוסיה, ועדיין דובר רוסית רהוטה, דבר שעזר לו לא־ מעט בקשירת קשרים עם כמה מן המצרים, שעשו את הלימודים הא־ קדמיים שלהם בברית־המועצות, כאשר זו היתה הפטרונות של מצר־ יים בשנים של טרום מלחמת ששת־הימים. הוא עלה לארץ לבדו והצטרף עם רעייתו לקיבוץ מסי־ לות של הקיבוץ הארצי. כשהל הפילוג במפ"ם, סולקו בני־הזוג בירן מן הקיבוץ ועברו לירושלים. שם למד הוא גם משיפטים והיא רפואה. אז גם נגע בפוליטיקה, כאשר היה ראש תא־הסטודנטים של המפלגה הקומוניסטית.

● אני שואלת מדוע המדינה היתה צריכה לנהל משאומתן לאדם פרטי? להיפך, המדינה החליטה שהמשא ומתן הריאלי ייעשה בין האזרח למצ־ ריים, שאנחנו נגיע איתם להסדרים. האמריקאים, שליוו את המשאומתן, היו מעוניינים שנגיע לנקודה הזו. עניין אותם לראות שסביב אותם אל־

אין לי הסבר לזה. זה גם תמוה וגם מוזר. לדעתי, הממשלה לא רצתה לתת להם כסף, כי היא יודעת איזה זעם ציבורי זה היה מעורר. אבל חושבים, בטעות, שפסטר־ ממס זה לא כסף. לא רצו לעורר סערה? לתת כסף זה יותר מסובך, והעובדה היא שלעובדים במלון לא נתנים פסור. למה? מישרד־האוצר רוצה לתת להם את אותו הפסור כמו למפונ־סיני, אבל שלא לפי התוק, וזה אי־אפשר לעשות.

תוך כדי הדיונים על בניית המלון בטאבה נאמר ש־ בעלי־המלון לא יקבלו פיצויים. הם אומרים שייכלו לקבל פיצויים בסך 80 מיליון דולר תמורת המלון ממשלת־ישראל.

הוא קשר, לדבריו, קשרים טר־